

Działalność kontrolna Państwowej Inspekcji Pracy

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Pracy należy m.in:

- nadzór i kontrola przestrzegania przez pracodawców prawa pracy, a w szczególności: przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów dotyczących stosunku pracy, wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, czasu pracy, urlopów, uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem, zatrudniania młodocianych i osób niepełnosprawnych, oraz inicjowanie przedsięwzięć w sprawach ochrony pracy w rolnictwie indywidualnym.
- kontrola przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy przy projektowaniu budowy, przebudowy i modernizacji zakładów pracy oraz stanowiących ich wyposażenie maszyn i innych urządzeń technicznych oraz technologii,
- nadzór i kontrola przestrzegania przez pracodawców wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy przy konstruowaniu i produkcji maszyn, urządzeń oraz narzędzi pracy,
- nadzór i kontrola przestrzegania wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji wyrobów i opakowań, których użytkowanie mogłoby spowodować zagrożenie dla zdrowia i życia,
- kontrola nad wyrobami wprowadzonymi do obrotu podlegającymi ocenie zgodności, w zakresie spełniania przez nie zasadniczych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, określonych w odrębnych przepisach,
- kontrola przestrzegania wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy

Działania kontrolno-nadzorcze PIP skoncentrowane są przede wszystkim w branżach i zakładach pracy, w których występuje zdiagnozowany wcześniej zły stan ochrony pracy.

Priorytetem w działalności kontrolno-nadzorczej PIP jest poprawa praworządności w stosunkach pracy, w szczególności przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym, koncentracja działań kontrolno-nadzorczych na dziedzinach gospodarki i konkretnych zakładach charakteryzujących się największym nasileniem zagrożeń zawodowych oraz podejmowanie na coraz szerszą skalę działań o charakterze prewencyjnym. Priorytety powyższe znajdują odzwierciedlenie w wieloletnich programach działania PIP.

Oprócz działań długofalowych, opracowywane są także plany jednoroczne uwzględniające:

- kontrole problemowe egzekwujące poprawę przestrzegania prawa;
- kontrole diagnozująco-pilotażowe;
- kontrole realizowane w ramach zadań własnych okręgowych inspektoratów pracy.

Kontrole problemowe prowadzone są w obszarach charakteryzujących się znaczną skalą naruszeń prawa lub występowaniem problemów wymagających skoordynowanych działań urzędu w skali kraju. Natomiast kontrole diagnozujące to monitoring wybranych zagadnień ochrony pracy, w celu uzyskania danych umożliwiających ukierunkowanie działań kontrolnych i prewencyjnych w latach następnych. Kontrole diagnozujące realizowane są, zależnie od specyfiki tematu, przez wszystkie lub wybrane okręgowe inspektoraty pracy i nadzorowane centralnie.

Z kolei zadania własne okręgowych inspektoratów pracy obejmują problemy nie ujęte w zadaniach skoordynowanych centralnie, a mające – według rozpoznania poszczególnych inspektoratów pracy – istotne znaczenie na terenie objętym ich właściwością terytorialną. Pierwsza kontrola ma głównie charakter rozpoznawczo-doradczy, zwłaszcza w zakładach nowo otwartych lub w tych, w których dokonano zmiany profilu działalności. Obok informacji i doradztwa z zakresu

prawa pracy, inspektorzy stosują przewidziane przepisami środki prawne, uzależniając ich rodzaj od charakteru i faktycznych przyczyn stwierdzonych nieprawidłowości. Pierwsza kontrola u pracodawcy przeprowadzana jest w taki sposób, by uzyskane o zakładzie informacje służyły optymalnemu ukierunkowaniu dalszych działań PIP, w szczególności prewencyjnych.

Celem PIP przy realizacji wskazanych wyżej zadań jest uzyskiwanie wymiernych efektów w postaci trwałej poprawy stanu bezpieczeństwa pracy oraz przestrzegania praworządności w stosunkach pracy.